

Keskustan asukasilta 17.4.2024

Keskustan asukasilta järjestettiin kaupungintalon sisäpihalla ja etänä Teamsissa 17.4.2024. Tilaisuuden tarkoituksena oli kertoa ajankohtaisista kaupunkisuunnittelun hankkeista, keskustan kumppanuuspöytä kertoi toiminnastaan sekä osallistuvan budjetoinnin hankkeista ja Lahden tapahtumapalvelut oli esittelemässä keskustan viihtyisyyttä edistäviä toimenpiteitä. Tilaisuuden tarkoituksena oli myös mahdollistaa asukkaiden ja suunnittelijoiden vapaampi keskustelu suunnitelmista tehtyjen julisteiden äärellä.

Tilaisuudessa oli kaupunginorganisaatiosta paikalla kaupunginarkkitehti **Johanna Palomäki**, suunnittelupäällikkö **Pirkko-Leena Jakonen**, hankepäällikkö **Riitta Niskanen**, rakennuslupapäällikkö **Markku Sivonen**, kaupunkikuva-arkkitehti **Armi Patrikainen**, asemakaava-arkkitehti **Markus Lehmuskoski**, kaavoitusarkkitehti **Marja Mustakallio**, osallisuuskoordinaattori **Sanna Virta**, osallisuuskoordinaattori **Tia Mäkinen**, tapahtumakoordinaattori **Suvi Mononen**, tapahtumasuunnittelija **Tea Kosunen**, liikenneinsinööri **Juhana Polojärvi** ja vuorovaikutussuunnittelijat **Ilona Reiniharju** ja **Juuso Heinämäki**.

Tilaisuuteen osallistui paikan päällä noin 100 henkilöä ja etänä 10.

Esiteltävät aiheet

Tilaisuuden avasi vuorovaikutussuunnittelija Juuso Heinämäki.

Ensimmäisessä esityksessä keskustan kumppanuuspöydän puheenjohtaja Anne-Maria Karjalainen ja osallisuuskoordinaattori Sanna Virta toivat terveiset keskustan kumppanuuspöydästä. Kumppanuuspöytien on tarkoitus toimia kansalaisten vaikuttamisen välineenä ja matalan kynnyksen demokratian työkaluna: toiminnasta kaivataan nyt palautetta kumppanuuspöytien toiminnan kehittämiseksi. Seuraavia ajankohtaisia kumppanuuspöytien tapahtumia ovat kaupunginjohtajan ja kumppanuuspöytien yhteinen kevätkiertue alueilla sekä nuorille suunnattu ”Älä ragee” -konserttitapahtuma.

Sanna Virta esitteli puheenvuoronsa lopuksi myös tilannekatsauksen osallistuvan

budjetoinnin, eli osun, hankkeisiin: eniten ääniä saanut jäärata toteutui hienosti, ja lainattavat potkukelkat ja luistimet olivat suosittuja. Seuraavaksi toteutetaan toimintaa muistisairaille, ja erilaisia kesäisiä aktiviteetteja kauppatorille sekä muualle keskustaan.

Seuraavaksi kesän tapahtumista ja torin kesästä kertoivat Tea Kosunen ja Suvi Mononen. Lahen lava tulee torille myös tänä kesänä. Torille sijoitetaan kesällä myös Innogreen-pysäkki. Keskikesällä torille pystytetään myös juhannussalko, ja torilla vietetään ”juhannusetkoja”. Torin kesä huipentuu kaupunkitapahtuma Mastofestareihin 16.-17.8.2024.

Tämän jälkeen siirryttiin keskustelemaan Keskustavisio 2040 työstä, jota esitellään tarkemmin 11.6.2024 kaupungintalolla. Projektipäällikkö Riitta Niskanen Lahden kaupungilta piti yhdessä tekemistä ja osallistavaa prosessia tärkeimpänä osana visiotyötä. Asukkaita kiitettiin ahkerasta osallistumisesta: ideoita visiotyöhön saatiin yli 1000, ja palautteen joukossa oli sekä konkreettisia että laajoja ideoita. Jatkotyölle nousi ideoiden pohjalta neljä pääteemaa: ”kestävä luonnonläheinen keskusta”, ”kompakti vartin keskusta”, ”kutsuva toiminnan keskusta” ja ”kekseliäs elämysten keskusta”. Osallistavaa suunnittelutyötä jatketaan keskustan kehittämisen tulevilla vaiheilla.

Pirkko-Leena Jakonen kertoi vuorostaan Ranta-Kartanon ja Pikku-Vesijärven kehittämisestä. Valmistuva alue vahvistaa keskustan ja vesijärven rannan välistä kulkuyhteyttä. Ensimmäisenä esiteltiin Ranta-Kartanon keskiväylän puistosuunnitelma, jota toteutetaan nyt ensimmäisessä vaiheessa rakennettujen korttelien pituudelle. Puiston rakentamiseen on saatu valtiolta tukea. Esityksessä käytiin läpi työmaa-aikaisia järjestelyjä alueella; hankkeen seuraamista varten avataan omat nettisivut. Puistourakan odotetaan valmistuvan syksyllä. Pikku-Vesijärven puistoon on tehty oma kehityssuunnitelmansa, ja puistoa parannetaan osa kerrallaan. Alueella olevaan pysäköintiin on tiedossa muutoksia: pääosa maantason nykyisistä paikoista muutetaan maksullisiksi.

Seuraavaksi Juhana Polojärvi kertoi Mankeli -kaupunkipyöräkauden alkavan maanantaina 22.4.2024. Perjantaina 3.5. järjestetään asemilla neuvontaa ja opastusta Mankeleiden käytöstä. Tänä vuonna Mankeli on mahdollista ottaa käyttöön minuuttihinnalla myös lähimaksua käyttäen, eli erillistä sovelluksen latausta puhelimeen ei välttämättä enää tarvita satunnaiseen käyttöön.

Juuso Heinämäki alusti rakennuslain muutosta ja kaupungin rakennusjärjestyksen päivitystä. Kaupunkikuva-arkkitehti Armi Patrikainen toi asiaan liittyen tervehdyksen rakennusvalvonnasta, ja avasi rakennusvalvonnan eri osastojen työnkuvaa. Patrikainen tiivisti myös muuttuvan rakennuslain vaikutuksia rakentamiseen: toisaalta sääntely vähenee ja vastuu siirtyy enemmän rakentajalle itselleen, mutta toisaalta kaavoituksen periaatteita voi olla tarpeen tiukentaa. Rakennusvalvonta neuvoo rakentajia kuitenkin jatkossakin matalalla kynnyksellä kaikissa rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä. Lisää tiedotusta aiheesta on tulossa syksyn aikana, kun työ Lahden rakennusjärjestyksen kanssa etenee ja rakentamislain julkaisu lähenee 1.1.2025.

Kahdeksannessa puheenvuorossa kaupunginarkkitehti Johanna Palomäki kertasi lyhyesti kaavoituksen ajankohtaiset hankkeet: keskeisimpiä ovat uusi keskustahotellihanke, Harjun kortteli ja Kisapuisto. Asemakaava-arkkitehti Markus Lehmuskoski jatkoi kaavoituksesta kertomalla Paavolan alueen kehityksestä: alueella on käynnistetty kokonaissuunnittelutyö, sillä eri vaiheissa olevia kaavatöitä ja ratkaistavia kysymyksiä on kaupunginosassa useita. ”Iskun kortteliin” on suunniteltu korkeaa rakentamista ja mittavaa asumista, sekä pysäköintitalo korttelin omaan käyttöön. Sammonkatu 8 kaavatyö on vielä kesken, ja suojelukysymykset ovat suuressa roolissa asemakaavaa muodostettaessa. ”Luhdan kortteliin” vanhan Anttilan paikalle suunnitellaan myös hotellia – tontti on myös kaupunginosassa ensimmäinen, johon on kaavoitettu korkeaa rakentamista. Uuden K-Citymarket Paavolan rakennustyöt alkavat tänä keväänä, ja tavoitteena on, että kauppa olisi toiminnassa vuoden 2025 lopulla. Kirkkokatu 8 ja 10 -korttelista pyritään luomaan tiivis ja urbaani osa keskustaa, ja kortteliin on tarkoitus sijoittaa asumisen lisäksi myös palvelu- ja liiketiloja. Paavolan päiväkodin kaavatyössä on tavoitteena toteuttaa entisen päiväkodin paikalle uusi, hieman aiempaa isompi vuoropäiväkoti. Kaavamuutos laajenee käsittämään myös kaksi kaupungin omistamaa naapuritonttia, joiden mahdollisuuksia tutkitaan työn edetessä.

Lopuksi Marja Mustakallio kertoi Sairaalanmäen ja Kansanopiston ympäristön kaavatyön tilanteesta. Tonteille on tarkoitus päivittää asemakaavaa siten, että se mahdollistaa uudisrakentamista ja pysäköintiä. Hankkeessa on yksityinen kaavamuutoksen hakija.

Kysymyksiä ja keskustelua

Joitakin vastauksia on täydennetty muistioon tilaisuuden jälkeen.

Kysymys 1: Ranta-Kartanossa todellakin on paras paikka hotellille, ja Alatorin hotellihanke ja keskustavisiotyö ovat hämmentäviä. Miten virkamiehet voivat esittää tällaisia maa- ja rakennuslaista poikkeavia suunnitelmia?

Vastaus: Selvityksissä on todettu torin länsilaita houkuttelevimmaksi hotellin paikaksi, ja siksi olemme saaneet tehtäväksi tutkia asia. Kaavatyössä tehdään vaikutusten arviointi ja muutkin menettelyt lain mukaisesti. Keskustavisiotyö ei ole lain vastainen, sillä se ei ole kaavoitusta vaan kaupungin strategian mukaista kehitystyötä. Hotellihankkeesta järjestetään oma asukastilaisuus.

Kysymys 2: Mikäli Paavola kehittyy esitetyllä tavalla, mikä vaikutus tällä on kaupungin keskustaan ja keskustatoimintojen painopisteeseen?

Vastaus: Paavolassa on hyvin vahvaa kaupallista toimintaa ja se on kehittymässä yhä vahvemmin myös asumisen paikkana. Yhteys keskustasta Paavolan suuntaan ja edelleen Vesijärven rantaan kaipaa vahvistamista. Asukkailta tullut toivetta länsisuunnan kehittämistä, jotta kaupunki yhdistyisi rantaan. Pitää huomioida molemmat suunnat.

Paavolaan on myös mahdollista sijoittaa luontevasti uusia asukkaita, mikä tuo elävyyttä myös keskustaan. Paavolan alue on myös helpommin kehitettävissä nykyisen maaston ja rakennusten vuoksi, kuin muut alueet keskustassa. Rakentamisen tilanne on mikä on, mutta kaupunkisuunnittelu haluaa mahdollistaa valmiit suunnitelmat sen varalta, kun rakentamisen näkymät ovat paremmat.

Kysymys 3: Olen jo 40 vuotta ihmetellyt, miksi tori on yhä niin keskiaikainen. Miksei torille voisi sijoittaa korkeaa hotellia, jolloin alakertaan saataisiin kauppahalli tai muuta myymälätilaa ja mm. kunnolliset saniteettitilat torimyyjille? Tämä olisi Lahden keskustan elinvoimaisin paikka, joka on nykyisellään aivan vajaakäytöllä.

Vastaus: Elävyyttä toivotaan kauppatorille ympäri vuoden. Muun muassa suojaisia paikkoja ja kauppahallia on visiossakin esitetty. Nämä huomioidaan, kun suunnittelu etenee ja toivomme asukkaat mukaan kehitystyöhön.

Kysymys 4: Eikö voitaisi tehdä kaavamuutos Ranta-Kartanoon, jotta suljettaisiin Kariniemenkatu Kisapuiston osalta? Tien paikalle voisi siirtää tulevaisuudessa skeitti- ja skuuttipaikan nykyiseltä väliaikaiselta paikaltaan, sillä läpiajoa ei Kariniemenkadulla tarvita.

Vastaus: Hyvä idea! Kaavoituksen yhteydessä voimme tutkia asiaa, onko Kariniemenkadun läpiajettavuutta tarpeen säilyttää. Mainitulle pump-radalle todellakin etsitään uutta hyvää sijaintia keskusta-alueelta, sillä se on ollut todella suosittu.

Kysymys 5: Haluan tuoda esiin huolen kaupunkiluonnon säilymisestä. Kaikkialle esitetään hyvin tiivistä rakentamista ja ratkaisuja, pitääkö kukaan luonnon puolia keskustan kehityksessä?

Vastaus: Kannamme huolta samasta asiasta kaupunkisuunnittelun yksikössä. Meillä on parhaillaan tekeillä mm. kaupunkipuulinjaus, ja etsimme muitakin tapoja lisätä vehreyttä ja luonnon monimuotoisuutta keskustassa. Lahti on myös mukana Luontopositiivinen elämä - hankkeessa, jossa pyritään kehittämään luontopositiivisia ratkaisuja: jokaisessa hankkeessa tarkastellaan, mitä kohteessa voitaisiin muuttaa kasvien ja eliöiden elintilaksi. Lisäksi Keskustavisio2040 työn yksi keskeisiä tavoitteita on lisätä vehreyden määrää keskustassa. Tähän saatiin paljon kommentteja asukkailta.

Kysymys 6: Onko Kansanopiston kaavatyössä huomioitu sellainen mielipide, että tötterörakentamisen sijaan siinä olisi hyvä paikka kesäteatterille ja kaupunkia elävöittäväille kulttuuritoiminnalle?

Vastaus: Tontti on Kansanopiston säätiön yksityisessä omistuksessa, ja tontilla sijaitsevassa arvorakennuksessa on paljon korjausvelkaa, jonka kustannuksia pyritään kattamaan uudisrakentamista tutkimalla.

Kysymys 7: Rahoituksesta ei ole vielä puhuttu mitään hankkeiden yhteydessä: miltä kaupungin tilanne näyttää nyt, kun kaikkien täytyy kiristää vyötä? Voimmeko luottaa siihen, että rakennusurakat käynnistyvät ja asunnot menevät vielä kaupaksi? Lisäksi, miksi

urheilukenttä pitää sijoittaa keskustaan Kisapuistoon, eikä sille olisi paremmin tilaa vaikkapa Launeella? Ja miksi Rautatienkadulla tarvitaan ajoradan levyiset jalkakäytävät, sekä lisäksi vielä pyörätie?

Vastaus: Kaupunkisuunnittelun osastollakin on huoli haastavista taloudellisista ajoista, mutta pyrimme katsomaan tulevaan ja tekemään parhaat mahdolliset suunnitelmat valoisamman tulevaisuuden mahdollistamiseksi. Urheilukenttiä taas on suunniteltava myös keskustan asukkaiden tarpeisiin. Keskustassa ja Ranta-Kartanossa on toteutumattomia asumisen tontteja, joten liikunnan paikkoja ei tässä kohtaa kannata osoittaa uusiin asumisen paikkoihin. Rautatienkadulla on ollut meneillään katutekninen kokeilu, jonka pohjalta arvioidaan, millainen kadun lopullinen toteutus tulee olemaan.

Rahoitus, miltä tilanne nyt näyttää, kun pitää kiristää ruuvia? Kuinka rakennusurakat edistyvät, onko kansalaisilla rahaa niitä ostaa? Mieluummin korjataan tiestöä.

Vastaus: suunnittelu ei ole kallista, rakentaminen on. Kaupunkisuunnittelun tavoitteena on luoda elinvoimaa. Suurin osa esitellyistä hankkeista on yksityisten rahoittamia. Me haluamme olla mahdollistamassa valoisampaa tulevaisuutta. Se tarkoittaa kaavoittamista muun muassa asumiseen ja yrityskäyttöön.

Miksi urheilukentän pitää olla Pikku-Veskulla, Launeella olisi enemmän tilaa.

Liikkumisen mahdollisuuksia on järjestettävä myös keskustan asukkaille, erityisesti nuorille, joilla ei välttämättä ole mahdollisuuksia kulkea kauemmaksi harrastusten perässä.

Rautatienkadun kolmio, Harjukadulta tullessa Rautatienkadulta tulevat eivät väistä.

Väistämisvelvollisuuksien muutokset voivat ottaa aikansa ennen kuin niihin totutaan, mutta tämän muutoksen taustalla on yleinen linjaus siitä, että keskustan vähäliikenteisten tonttikatujen risteykset ovat tasa-arvoisia.

Tilaisuuden yhteinen osuus päättyi 18:37. Muistion kokosivat vuorovaikutussuunnittelijat Juuso Heinämäki ja Ilona Reiniharju